

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

ΓΝΩΜΗ

Δ 79 ΕΑΔΗΣΥ/2023

(άρθρο 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γδ' του ν. 4412/2016, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 4 του ν. 4912/2022)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ

της παρ. 5 του άρθρου 353 του ν. 4412/2016, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 10 του ν. 4912/2022

Στην Αθήνα σήμερα, 28 Ιουνίου 2023, ημέρα Τετάρτη και ώρα 10:30 π.μ., στα επί της οδού Κεφαλληνίας 45 και Κομνά Τράκα γραφεία της, συνήλθε σε συνεδρίαση η ως άνω ΕΠΙΤΡΟΠΗ της ΕΝΙΑΙΑΣ ΑΡΧΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ (εφεξής και «Αρχή» ή «ΕΑΔΗΣΥ»), μετά από σχετική πρόσκληση της Προέδρου, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα Μέλη.

Τα προσκληθέντα Μέλη της Επιτροπής παρέστησαν κατά τη συνεδρίαση, ως εξής:

Πρόεδρος: Ανδρονίκη Θεοτοκάτου (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Σύμβουλοι: Ευαγγελία Κουτούπα (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Δημήτριος Χανής

Μέλη: Χρυσάνθη Ζαράρη

Αδάμ Καραγλάνης (μέσω τηλεδιάσκεψης),

Βασιλική Σκαρτσούνη

Δημήτριος Σταθακόπουλος (μέσω τηλεδιάσκεψης).

Γραμματέας: Αθηνά Σοφιανίδου, ΠΕ Διοικητικού Οικονομικού, Αν. Προϊσταμένη Γραφείου Προέδρου.

Εισηγήτρια: Φιλία Κοντραφούρη, Νομικός, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό ΕΑΔΗΣΥ.

Κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης παρέστησαν η Εισηγήτρια, η Προϊσταμένη του Τμήματος Ελέγχου Αιτημάτων Διαπραγμάτευσης, Μαρία Παναγοηλιοπούλου, η Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Ελέγχου, Μαρία-Ελένη Σιδέρη, καθώς και ο Κωσταντίνος Γιαννικόπουλος, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό ΕΑΔΗΣΥ, ειδικότητας Πληροφορικής (προς παροχή ειδικής επιστημονικής συνδρομής), οι οποίοι αποχώρησαν πριν την έναρξη της διαδικασίας ψηφοφορίας των Μελών της Επιτροπής και τη λήψη απόφασης.

ΘΕΜΑ: Παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής για την προσφυγή της Κοινωνίας της Πληροφορίας Α.Ε. στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση διακήρυξης, για τη σύναψη σύμβασης, με αντικείμενο υπηρεσίες επέκτασης αρχιτεκτονικής κόμβου υπηρεσιών gonHUB και υλοποίηση ψηφιακών υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, εκτιμώμενης αξίας 903.900,00 €, πλέον ΦΠΑ, κατόπιν προηγηθέντος ανοικτού ηλεκτρονικού άνω των ορίων διαγωνισμού, που απέβη άγονος.

Με το αρ. πρωτ. 8189/18.04.2023 (αρ. πρωτ. εισερχ. ΕΑΔΗΣΥ 2418/23.05.2023) αίτημα, όπως συμπληρώθηκε με τα από 16.06.2023 και 28.06.2023 μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και τα συνημμένα σε αυτά έγγραφα, η Κοινωνία της Πληροφορίας Α.Ε. αιτείται την παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής, σύμφωνα με το άρθρο 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γδ' του ν. 4412/2016, όπως ισχύει, για την προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης με σκοπό την ανάθεση σύμβασης παροχής υπηρεσιών, βάσει των διατάξεων του άρθρου 32 παρ. 2 περ. α' του ίδιου νόμου, με αντικείμενο «Υπηρεσίες επέκτασης αρχιτεκτονικής κόμβου υπηρεσιών gonHUB και υλοποίηση ψηφιακών υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης», εκτιμώμενης αξίας 903.900,00€, πλέον ΦΠΑ, κατόπιν προηγηθέντος ανοικτού ηλεκτρονικού άνω των ορίων διαγωνισμού, ο οποίος απέβη άγονος.

I. Ιστορικό – Πραγματικά περιστατικά

1. Από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν τα εξής:

1.1. Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ Α.Ε. προκήρυξε ηλεκτρονικό, ανοικτό άνω των ορίων διαγωνισμό για την ανάθεση της σύμβασης: «Υπηρεσίες Επέκτασης αρχιτεκτονικής κόμβου υπηρεσιών gonHUB και υλοποίηση ψηφιακών υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης» με Κωδικό ΟΠΣ: 5093606 του ΕΠ «Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα» - ΕΣΠΑ 2014– 2020.

Η Προκήρυξη απεστάλη προς δημοσίευση στο Συμπλήρωμα της Επίσημης Εφημερίδας της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις 23.07.2021 και στις 27.07.2021: περίληψη της διακήρυξης αναρτήθηκε στον ηλεκτρονικό τόπο <http://et.dianveia.gov.gr/> (ΑΔΑ ΨΦΝ8469Η4Σ-57Κ), το πλήρες κείμενο της διακήρυξης καταχωρήθηκε στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (21PROC008984394), τα έγγραφα της σύμβασης αναρτήθηκαν στη Διαδικτυακή Πύλη (www.promitheus.gov.gr) του ΕΣΗΔΗΣ (Συστημικός Αριθμός: 135726) και στην επίσημη ιστοσελίδα της αναθέτουσας αρχής www.ktpae.gr.

Ως ημερομηνία έναρξης υποβολής προσφορών ορίστηκε η 27.07.2021 και καταληκτική ημερομηνία παραλαβής των προσφορών η 09.09.2021. Η ηλεκτρονική αποσφράγιση του (υπό)φακέλου «Δικαιολογητικά Συμμετοχής-Τεχνική Προσφορά» ορίστηκε στις 15.09.2021.

1.2 Στους όρους της διακήρυξης ορίζεται:

-Άρθρο 1.3. «Συνοπτική Περιγραφή φυσικού και οικονομικού αντικείμενου της σύμβασης», «Αντικείμενο της σύμβασης είναι η επέκταση και η αναβάθμιση της Πλατφόρμας Διαλειτουργικότητας govHUB, ώστε να ανταποκριθεί στις νέες απαιτήσεις ασύγχρονων εφαρμογών που θα φιλοξενήσει, αλλά και στον αυξημένο όγκο των κλήσεων που θα δέχεται μόλις ενταχθούν όλοι οι εποπτευόμενοι φορείς των ΟΤΑ.

Η Πλατφόρμα Διαλειτουργικότητας govHUB είναι ένας εξειδικευμένος επιχειρησιακός διάυλος υπηρεσιών και αποτελεί το κεντρικό αμφίδρομο σημείο επικοινωνίας με τους 332 Δήμους και τη Δημόσια Διοίκηση. Φιλοξενείται στο G-Cloud της ΓΓΠΣΔΔ και παρέχει σύγχρονα πλήρως δημόσια τεκμηριωμένα APIs εξασφαλίζοντας την επεκτασιμότητα και τη διαλειτουργικότητά του. Για κάθε υπηρεσία που προσφέρει το govHUB σε τρίτα συστήματα έχει αναπτυχθεί αντίστοιχα μια φιλική διαδικτυακή εφαρμογή (govAPP) για τη χρήση της υπηρεσίας από τους υπαλλήλους ΟΤΑ. Το govHUB στηρίζεται εξ ολοκλήρου σε open source τεχνολογίες και σε ανοιχτές αρχιτεκτονικές, όπως αποτελούν τα Microservices.

Το υφιστάμενο σύστημα του οποίου η επέκταση αποτελεί αντικείμενο της παρούσας σύμβασης, βρίσκεται σε παραγωγική λειτουργία από τον Νοέμβριο του 2017.

Οι παρεχόμενες υπηρεσίες κατατάσσονται στους ακόλουθους κωδικούς του Κοινού Λεξιλογίου δημοσίων συμβάσεων (CPV) : 72.22.23.00-0 «ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ».

Η παρούσα σύμβαση δεν υποδιαιρείται σε τμήματα, καθότι αφορά σε ένα ενιαίο αντικείμενο με αλληλοεξαρτώμενες υπηρεσίες και η υποδιαίρεση θα δυσχέραινε το συντονισμό της υλοποίησης και θα καθιστούσε τεχνικά δύσκολη την εκτέλεσή της. Προσφορές γίνονται αποδεκτές για το σύνολο των υπηρεσιών που περιγράφονται.

Η εκτιμώμενη αξία της αρχικής σύμβασης ανέρχεται στο ποσό των επτακοσίων ογδόντα έξι χιλιάδων ευρώ 786.000,00€ μη περιλαμβανομένου ΦΠΑ 24%.

Μετά την σύναψη της αρχικής σύμβασης, κατά την υλοποίηση του έργου και πριν τη λήξη της σύμβασης, η Αναθέτουσα Αρχή δύναται να αποφασίσει την άσκηση δικαιώματος προαίρεσης με αύξηση του φυσικού αντικείμενου του έργου (όπως αυτό περιγράφεται στην παρούσα) έως δεκαπέντε τοις εκατό (15%) του προϋπολογισμού της πράξης, ήτοι ποσού 117.900,00€.[...]

Η διάρκεια της σύμβασης ορίζεται σε 14 μήνες συμπεριλαμβανομένης της διαδικασίας ελέγχου και παραλαβής παραδοτέων... [...]

Η σύμβαση θα ανατεθεί με το κριτήριο της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς, βάσει της βέλτιστης σχέσης ποιότητας – τιμής».

-Άρθρο 2.2.4 «Καταλληλότητα άσκησης επαγγελματικής δραστηριότητας»

Οι οικονομικοί φορείς που συμμετέχουν στη διαδικασία σύναψης της παρούσας απαιτείται να ασκούν επαγγελματική δραστηριότητα συναφή με το αντικείμενο των προς παροχή υπηρεσιών, δηλαδή επαγγελματική δραστηριότητα συναφή με τον τομέα της ανάπτυξης τεχνολογιών της πληροφορίας για εφαρμογές.

-Άρθρο 2.2.5 «Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια»

Οι οικονομικοί φορείς που συμμετέχουν στη διαδικασία σύναψης της παρούσας απαιτείται να έχουν γενικό μέσο ετήσιο κύκλο εργασιών για τις τρεις τελευταίες οικονομικές χρήσεις ή, τις οικονομικές χρήσεις κατά τις οποίες ο οικονομικός φορέας δραστηριοποιείται, αν είναι λιγότερες από τρεις (2017-2018-2019)

συνολικά μεγαλύτερο από το 100% του προϋπολογισμού του υπό ανάθεση Έργου μη περιλαμβανομένου του προϋπολογισμού του δικαιώματος προαίρεσης και του ΦΠΑ.

Άρθρο 2.2.6.1 «Τεχνική Ικανότητα»

Όσον αφορά την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα για την παρούσα διαδικασία σύναψης σύμβασης, λαμβάνοντας υπόψη ότι για την επιτυχή υλοποίηση του έργου είναι απαραίτητη η τεχνική ικανότητα στις ειδικές απαιτήσεις διαλειτουργικότητας με υφιστάμενες υποδομές και λογισμικά συστήματα της δημόσιας διοίκησης αλλά και στις θεσμικές και νομικές ρυθμίσεις που διέπουν την οργάνωση και λειτουργία δημόσιων φορέων, οι οικονομικοί φορείς απαιτείται να έχουν υλοποιήσει επιτυχώς κατά τα τελευταία πέντε (5) έτη (2016,2017,2018,2019,2020) συν το τρέχον:

- τρία (3) ή περισσότερα επιτυχώς ολοκληρωμένα έργα για φορείς του Δημοσίου ή του ευρύτερου Δημοσίου Τομέα, που να αφορούν σε Ανάπτυξη *microservices* και Ανάπτυξη διαδικτυακών υπηρεσιών *SaaS*, τα οποία φιλοξενούνται σε *cloud* συστήματα και να έχουν υλοποιηθεί εξ ολοκλήρου με *open source* τεχνολογίες ή ο πηγαίος κώδικας ανάπτυξης των ανωτέρω έργων είναι ελεύθερος δικαιωμάτων για τη χρήση, την τροποποίηση ή την αναβάθμισή του και έχει παραδοθεί σε φορείς του Δημοσίου ή του ευρύτερου Δημοσίου Τομέα.

- δύο (2) ή περισσότερα επιτυχώς ολοκληρωμένα έργα, που να παρέχουν Υπηρεσίες Διαλειτουργικότητας μεταξύ φορέων του Δημοσίου ή του ευρύτερου Δημοσίου Τομέα και να στηρίζονται σε *open source* τεχνολογίες ή ο πηγαίος κώδικας ανάπτυξης των ανωτέρω έργων είναι ελεύθερος δικαιωμάτων για τη χρήση, την τροποποίηση ή την αναβάθμισή του και έχει παραδοθεί σε φορείς του Δημοσίου ή του ευρύτερου Δημοσίου Τομέα. Τουλάχιστον το ένα έργο πρέπει να έχει περισσότερους από ένα εκατομμύριο (1.000.000) χρήστες και ελάχιστο πλήθος κλήσεων σε ετήσια βάση πάνω από είκοσι εκατομμύρια (20.000.000).

- ένα (1) ή περισσότερα επιτυχώς ολοκληρωμένα έργα, που να έχουν υλοποιήσει δίκτυο τεχνολογίας *Blockchain* για Δημόσιους Φορείς ή Φορείς του ευρύτερου Δημοσίου Τομέα και να στηρίζονται σε *open source* τεχνολογίες ή ο πηγαίος κώδικας ανάπτυξης των ανωτέρω έργων είναι ελεύθερος δικαιωμάτων για τη χρήση, την τροποποίηση ή την αναβάθμισή του και έχει παραδοθεί σε φορείς του Δημοσίου ή του ευρύτερου Δημοσίου Τομέα.

- δύο (2) ή και περισσότερα επιτυχώς ολοκληρωμένα έργα, που να αφορούν σε υλοποίηση υπηρεσιών ασφαλείας εφαρμογών ιστού (*Web Applications*) αντίστοιχης πολυπλοκότητας και έκτασης με το σύνολο των προσφερόμενων προϊόντων στην προτεινόμενη λύση.

- δύο (2) ή περισσότερα επιτυχώς ολοκληρωμένα έργα για φορείς του Δημοσίου ή του ευρύτερου Δημοσίου Τομέα, που να αφορούν την ανάπτυξη διαδικτυακών εφαρμογών και να χρησιμοποιούν ως *SSO Auth2.0*

Δεδομένου ότι κάποιο έργο δύναται να καλύπτει περισσότερα του ενός εκ των ανωτέρω κριτηρίων ικανότητας απαιτείται η επιτυχής υλοποίηση κατ' ελάχιστον 3 αντίστοιχων έργων που καλύπτουν τις απαιτήσεις τεχνικής ικανότητας στο σύνολό τους και να γίνεται σαφής αναφορά ποια από τα ανωτέρω κριτήρια καλύπτονται από έκαστο έργο.

Τα ανωτέρω έργα σωρευτικά θα πρέπει να είναι προϋπολογισμού ίσου ή μεγαλύτερου από το ποσό του 30% της αξίας της παρούσας διακήρυξης μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ και μη συμπεριλαμβανομένου του προϋπολογισμού του δικαιώματος προαίρεσης.

Αναφορικά με τα ανωτέρω επισημαίνεται ότι στα έργα στα οποία έχει συμμετάσχει ο υποψήφιος ως μέλος ένωσης ή κοινοπραξίας, θα πρέπει να έχει αναλάβει εργασίες υλοποίησης σχετικές με τις ανωτέρω υπηρεσίες. Στην περίπτωση αυτή, το ποσοστό συμμετοχής του υποψηφίου στην ένωση ή κοινοπραξία δεν μπορεί να είναι μικρότερο από το 50% της συνολικής αξίας των εν λόγω έργων.

Άρθρο Β.3. Για την απόδειξη της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας της παραγράφου 2.2.5 οι οικονομικοί φορείς προσκομίζουν τα αναφερόμενα στον κατωτέρω πίνακα :

Οι οικονομικοί φορείς που συμμετέχουν στη διαδικασία σύναψης της παρούσας απαιτείται να έχουν γενικό μέσο ετήσιο κύκλο εργασιών για τις τρεις τελευταίες οικονομικές χρήσεις ή, τις οικονομικές χρήσεις κατά τις οποίες ο οικονομικός φορέας δραστηριοποιείται, αν είναι λιγότερες από τρεις (**2017-2018-2019**) συνολικά μεγαλύτερο από το 100% του προϋπολογισμού του υπό ανάθεση Έργου μη περιλαμβανομένου του προϋπολογισμού του δικαιώματος προαίρεσης και του ΦΠΑ.

Οι οικονομικοί φορείς οφείλουν να αποδείξουν το ανωτέρω κριτήριο ποιοτικής επιλογής υποβάλλοντας τα ακόλουθα στοιχεία τεκμηρίωσης:

2.1.Ισολογισμούς σύμφωνα με την περί εταιρειών νομοθεσία της χώρας όπου είναι εγκατεστημένοι, των τελευταίων τριών (3) κλεισμένων διαχειριστικών χρήσεων, σε περίπτωση που υποχρεούται στην έκδοση Ισολογισμών ή φορολογικά έγγραφα για την επιβεβαίωση του κύκλου εργασιών του ή Ένορκη Βεβαίωση του συνολικού ύψους του ετήσιου κύκλου εργασιών, σε περίπτωση που δεν υποχρεούται στην έκδοση Ισολογισμών τραπεζική βεβαίωση για την πιστοληπτική ικανότητα του οικονομικού φορέα (ημεδαπού ή αλλοδαπού) ή/ και αποσπάσματα οικονομικών καταστάσεων, τα οποία αντιστοιχούν, σε κάθε περίπτωση, στα κριτήρια οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας που έχουν τεθεί στο άρθρο 2.2.5.

Εάν ο οικονομικός φορέας, για βάσιμο λόγο, δεν είναι σε θέση να προσκομίσει τα ανωτέρω δικαιολογητικά, μπορεί να αποδεικνύει την οικονομική και χρηματοοικονομική του επάρκεια με οποιοδήποτε άλλο κατάλληλο έγγραφο».

Άρθρο 2.4.3.2 «Τεχνική προσφορά» - Η τεχνική προσφορά θα πρέπει να καλύπτει όλες τις απαιτήσεις και τις προδιαγραφές των Παραρτημάτων: [ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ](#) και [ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ – Πίνακας Συμμόρφωσης](#) της παρούσας Διακήρυξης, περιγράφοντας ακριβώς πώς οι συγκεκριμένες απαιτήσεις και προδιαγραφές πληρούνται. Περιλαμβάνει ιδίως τα έγγραφα και δικαιολογητικά, βάσει των οποίων θα αξιολογηθεί η καταλληλότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών, με βάση το κριτήριο ανάθεσης, σύμφωνα με τα αναλυτικώς αναφερόμενα στο ως άνω Παράρτημα.

Οι τεχνικές προδιαγραφές της παρούσας δεν έχουν αποτυπωθεί στις ειδικές ηλεκτρονικές φόρμες του ΕΣΗΔΗΣ, για αυτό οι υποψήφιοι Οικονομικοί Φορείς συντάσσουν την τεχνική προσφορά τους και υποβάλλουν ψηφιακά υπογεγραμμένα τα σχετικά ηλεκτρονικά αρχεία της Τεχνικής Προσφοράς σύμφωνα με το [ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V – Υπόδειγμα Τεχνικής Προσφοράς](#) της παρούσας Διακήρυξης (σε συμπιεσμένη μορφή και κατά προτίμηση σε ένα (1) αρχείο pdf). Επιπλέον οι οικονομικοί φορείς αναφέρουν στην τεχνική προσφορά τους το τμήμα της σύμβασης που προτίθενται να αναθέσουν υπό μορφή υπεργολαβίας σε τρίτους, καθώς και τους υπεργολάβους που προτείνουν».

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

10.1 Γενικές Αρχές Σχεδιασμού Συστήματος Η αρχιτεκτονική του προτεινόμενου συστήματος θα πρέπει να είναι: • εξολοκλήρου «ανοικτή» (open), ώστε να διασφαλίζεται η ανεξαρτησία από συγκεκριμένο προμηθευτή όλων των έτοιμων λογισμικών που θα προταθούν,.....

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ- «Πίνακας Συμμόρφωσης»

Ο υποψήφιος ανάδοχος συμπληρώνει τον παρακάτω πίνακα συμμόρφωσης με την απόλυτη ευθύνη της ακρίβειας των δεδομένων. 1. Γενικές Απαιτήσεις... 2. Αρχιτεκτονική Προτεινόμενης Λύσης Α/Α ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΗ 1... 4. Να αναφερθούν το όνομα Έκδοση-Χρονολογία διάθεσης του προτεινόμενου λογισμικού Container. ΑΠΑΙΤΗΣΗ ΝΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΗ.... ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ.... 5... 6. Να αναφερθούν το όνομα Έκδοση -Χρονολογία διάθεσης του προτεινόμενου λογισμικού Web server ΑΠΑΙΤΗΣΗ ΝΑΙ.. ΑΠΑΝΤΗΣΗ..... ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ..... 7. Να αναφερθούν το όνομα Έκδοση -Χρονολογία διάθεσης του προτεινόμενου λογισμικού Database server ΑΠΑΙΤΗΣΗ ΝΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΗ.... ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ 8... 3. Υποσύστημα Διαχείρισης και Δρομολόγησης Μηνυμάτων Α/Α ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΗ 1. ... 2. Να αναφερθούν το όνομα Έκδοση -Χρονολογία διάθεσης του προτεινόμενου λογισμικού Message Broker ΑΠΑΙΤΗΣΗ ΝΑΙ.. ΑΠΑΝΤΗΣΗ..... ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ.... 3.... 4. Υποσύστημα Εγγύησης και Διασφάλισης του αμετάβλητου των δεδομένων Α/Α ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΗ 1... 2. Να αναφερθούν το όνομα Έκδοση-Χρονολογία διάθεσης του προτεινόμενου λογισμικού Blockchain. ΑΠΑΙΤΗΣΗ ΝΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΗ.... ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ 6..... Τονίζεται ότι είναι υποχρεωτική η απάντηση σε όλα τα σημεία των Πινάκων συμμόρφωσης και η παροχή όλων των πληροφοριών που ζητούνται. Η επιτροπή θα αξιολογήσει τα περιεχόμενα από τους υποψήφιους Αναδόχους στοιχεία κατά την αξιολόγηση των Τεχνικών Προσφορών. Σε περίπτωση που δεν έχει απαντηθεί οποιοσδήποτε όρος των πινάκων, τότε η απάντηση θεωρείται αρνητική.

Άρθρο 2.4.6 «Λόγοι απόρριψης προσφορών»

«Η αναθέτουσα αρχή με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου και της αξιολόγησης των προσφορών, απορρίπτει, σε κάθε περίπτωση, προσφορά:

1) η οποία αποκλίνει από απαραίτατους όρους περί σύνταξης και υποβολής της προσφοράς, ή δεν υποβάλλεται εμπρόθεσμα, με τον τρόπο και με το περιεχόμενο που ορίζεται στην παρούσα και συγκεκριμένα στις παραγράφους .... 2.4.3 (Περιεχόμενο φακέλων δικαιολογητικών συμμετοχής, τεχνικής προσφοράς), ...

8) [...] β) η οποία παρουσιάζει αποκλίσεις ως προς τους όρους και τις τεχνικές προδιαγραφές της σύμβασης,.....

στ) η οποία παρουσιάζει διαφορές μεταξύ των Πινάκων Οικονομικής Προσφοράς χωρίς τιμές και των αντιστοιχών Πινάκων Οικονομικής Προσφοράς με τιμές, [...].

1.3 Στη διαγωνιστική διαδικασία, υποβλήθηκαν δύο προσφορές, από την εταιρεία με την επωνυμία «ΕΓΚΡΙΤΟΣ ΓΚΡΟΥΠ (GROUP) ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΑΕ» και από την ένωση εταιρειών με την επωνυμία: «OTS - Uni Systems», αντίστοιχα.

Με την αρ. πρωτ. 19606/31.12.2021 απόφαση της αναθέτουσας αρχής εγκρίθηκε το 2^ο από 01.12.2021 Πρακτικό της Επιτροπής Διαγωνισμού και αποφασίστηκε:

α) η αποδοχή αμφότερων των Προσφορών, ως προς τα Δικαιολογητικά Συμμετοχής,

β) η αποδοχή της Τεχνικής Προσφοράς της εταιρείας «ΕΓΚΡΙΤΟΣ GROUP – ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ Α.Ε.», η οποία βαθμολογήθηκε με συνολικό βαθμό 111,45 και

γ) η απόρριψη της τεχνικής προσφοράς της ένωσης «OTS – Uni Systems», λόγω μη πλήρωσης τεχνικής προδιαγραφής σύμφωνα με την οποία όλα τα προσφερόμενα υποσυστήματα έπρεπε να στηρίζονται σε open source τεχνολογίες.

1.4 Κατά της ως άνω απόφασης η ένωση εταιρειών με την επωνυμία «OTS- Uni Systems» άσκησε τη με ΓΑΚ ΑΕΠΠ62/14.01.2222 προδικαστική προσφυγή, η οποία έγινε εν μέρει δεκτή με τη 296/2022 απόφαση του 4ου Κλιμακίου της ΑΕΠΠ.

Ειδικότερα, απορρίφθηκαν οι λόγοι που αφορούσαν στην απόρριψη της τεχνικής προσφοράς της προσφεύγουσας, με την αιτιολογία ότι το προσφερόμενο εκ μέρους της λογισμικό παρουσιάζει αποκλίσεις ως προς τους όρους και τις τεχνικές προδιαγραφές της σύμβασης (αρ.2.4.6 παρ. 8 περ. β' της διακήρυξης) καθόσον ένα (1) από τα οκτώ (8) υποσυστήματα που προβλέπει η διακήρυξη δεν είναι «open source», όπως ρητά απαιτείται για το σύνολό τους (βλ. Παράρτημα Ι παρ. 10.1 αυτής), αλλά διατίθεται υπό άδεια. Περαιτέρω, έγιναν δεκτοί οι λόγοι που έπλητταν την αποδοχή της προσφοράς της έτερης συμμετέχουσας εταιρείας, λόγω παράλειψης κρίσιμων στοιχείων στον Πίνακα Οικονομικής Προσφοράς χωρίς τιμές που υποβλήθηκαν με την τεχνική προσφορά της τελευταίας. Οι λοιποί ισχυρισμοί της προσφυγής, μεταξύ των οποίων ότι το προσφερόμενο από την εν λόγω εταιρεία λογισμικό ... και ... δεν είναι δωρεάν, αλλά διέπεται από περιορισμούς, δεν εξετάστηκαν ως αλυσιτελείς (βλ. σκ. 31 και 33 της 296/2022 απόφασης ΑΕΠΠ).

1.5 Κατά της παραπάνω απόφασης, τόσο η ένωση εταιρειών «OTS- Uni Systems», όσο και η εταιρεία «ΕΓΚΡΙΤΟΣ GROUP -ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΑΕ», άσκησαν αιτήσεις ακύρωσης και αναστολής. Ωστόσο, η ένωση εταιρειών, με την από 24.05.2022 δήλωσή της, παραιτήθηκε από το δικόγραφο της αίτησής της και με την Α307/2022 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Πειραιώς η δίκη κηρύχθηκε καταργημένη. Επί της αίτησης της εταιρείας ΕΓΚΡΙΤΟΣ GROUP-ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΑΕ, εκδόθηκε η Α545/2022 απορριπτική απόφαση του ιδίου Δικαστηρίου, με την οποία επικυρώθηκε η κρίση της ΑΕΠΠ. Συγκεκριμένα, το δικάσαν Δικαστήριο έκρινε ότι οι ελλείπουσες απαντήσεις επί των συγκεκριμένων ερωτημάτων δεν δύνανται να συναχθούν από τις απαντήσεις που έδωσε η αιτούσα σε άλλα ερωτήματα ή από τις παραπομπές σε άλλα κεφάλαια.

1.6. Η αναθέτουσα αρχή, σε συμμόρφωση προς την απόφαση του ως άνω Δικαστηρίου, σύμφωνα με το άρθρο 367 του ν. 4412/2016, με την αρ. πρωτ. 4206/01.03.2023 απόφασή της, ματαίωσε τη διαγωνιστική διαδικασία, η οποία τελικώς απέβη άγονη, λόγω απόρριψης όλων των προσφορών.

1.7 Με την αρ. πρωτ. 13124/15.06.2023 βεβαίωση του Διευθύνοντος Συμβούλου της ΚΤΠ βεβαιώνεται, μεταξύ άλλων, ότι «7. ...δεν εκκρεμεί, έως σήμερα, σύμφωνα με το πρωτόκολλο εισερχομένων εγγράφων της ΚτΠ Μ.Α.Ε., προδικαστική προσφυγή, ένσταση ή άλλο ένδικο βοήθημα/μέσο κατά του τεύχους της διακήρυξης και των αποφάσεων, εκδοθεισών στο πλαίσιο της 10702/23-07-2021 απόφασης με θέμα: «Διενέργεια Ηλεκτρονικού Διεθνούς Ανοικτού Άνω των Ορίων Διαγωνισμού για την επιλογή αναδόχου για το έργο: «Υπηρεσίες Επέκτασης αρχιτεκτονικής κόμβου υπηρεσιών govHUB και υλοποίηση ψηφιακών υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης».

1.8 Σημειώνεται, ότι επί του αιτήματος της Αρχής να της χορηγηθεί πρόσβαση στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού στο ΕΣΗΔΗΣ, η αιτούσα, με το από 20.06.2023 ηλεκτρονικό μήνυμα, απάντησε ότι δεν ήταν δυνατόν, διότι ο υπό εξέταση διαγωνισμός είχε ματαιωθεί και συστημικά εντός του ΕΣΗΔΗΣ.

II. Νομικό Πλαίσιο

2. Στις διατάξεις του ν. 4412/2016, όπως ισχύουν, προβλέπεται ότι:

2.1 Άρθρο 26 «Επιλογή των διαδικασιών (άρθρο 26 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)»

«[...] 2. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να προσφεύγουν στην ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση ή στον ανταγωνιστικό διάλογο, στις ακόλουθες περιπτώσεις:

[...] β) όσον αφορά έργα, αγαθά ή υπηρεσίες για τα οποία, έπειτα από ανοικτή ή κλειστή διαδικασία, υποβάλλονται μόνο μη κανονικές ή απαράδεκτες προσφορές. Στις περιπτώσεις αυτές, οι αναθέτουσες αρχές δεν απαιτείται να δημοσιεύουν προκήρυξη σύμβασης, εφόσον στη διαδικασία περιλαμβάνουν όλους τους προσφέροντες οι οποίοι πληρούν τα κριτήρια των άρθρων 73 έως 83 και οι οποίοι, κατά την προηγηθείσα ανοικτή ή κλειστή διαδικασία, υπέβαλαν προσφορές σύμφωνες προς τις τυπικές απαιτήσεις της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, και μόνον αυτούς.

3. Μη κανονικές προσφορές θεωρούνται συγκεκριμένα: α) όσες δεν πληρούν τις προϋποθέσεις των εγγράφων της σύμβασης.....

4. Απαράδεκτες προσφορές θεωρούνται συγκεκριμένα:

α) όσες υποβάλλονται από προσφέροντες οι οποίοι δεν διαθέτουν τα απαιτούμενα προσόντα και β) όσων η τιμή υπερβαίνει τον προϋπολογισμό της αναθέτουσας αρχής, όπως καθορίστηκε και τεκμηριώθηκε πριν την έναρξη της διαδικασίας σύναψης σύμβασης [...].»

2.2 Άρθρο 32 Προσφυγή στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση (άρθρο 32 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)

«[...] «2. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για δημόσιες συμβάσεις έργων, δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών σε οποιαδήποτε από τις κατωτέρω περιπτώσεις:

α) εάν, ύστερα από ανοικτή ή κλειστή διαδικασία είτε δεν υποβλήθηκε καμία προσφορά ή αίτηση συμμετοχής είτε καμία από τις υποβληθείσες προσφορές ή αιτήσεις συμμετοχής δεν είναι κατάλληλη, εφόσον δεν έχουν τροποποιηθεί ουσιωδώς οι αρχικοί όροι της σύμβασης και με την προϋπόθεση ότι διαβιβάζεται σχετική έκθεση στην Επιτροπή μετά από αίτημά της.

Μη κατάλληλη θεωρείται μία προσφορά όταν είναι άσχετη με τη σύμβαση και αδυνατεί προδήλως, χωρίς να τροποποιηθεί ουσιαστικά, να ανταποκριθεί στις ανάγκες και τις απαιτήσεις της αναθέτουσας αρχής, όπως προσδιορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης. [...]

III. Νομική Εκτίμηση

3. Σύμφωνα με την ΥΑ 38427 ΕΞ 2021 (Β 5111), η Κοινωνία της Πληροφορίας Α.Ε. λειτουργεί χάριν του δημοσίου συμφέροντος και έχει ως κύρια αποστολή την ανάπτυξη δράσεων και την υποστήριξη αρμοδίων φορέων για τη βελτίωση της διοικητικής ικανότητας της δημόσιας διοίκησης, την εκτέλεση και διαχείριση έργων στους τομείς της πληροφορικής, ηλεκτρονικών επικοινωνιών και νέων τεχνολογιών για τη δημόσια διοίκηση, την εκτέλεση δράσεων κρατικών ενισχύσεων και τη συλλογή και επεξεργασία ποιοτικών και ποσοτικών στοιχείων για τα θέματα που σχετίζονται με την πρόοδο της Ελλάδας σε θέματα κοινωνίας της πληροφορίας και ψηφιακής σύγκλισης στους τομείς των τεχνολογιών πληροφορικής και ηλεκτρονικών επικοινωνιών και η υποστήριξη του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης ως βασικός επιτελικός βραχίονας υλοποίησης της στρατηγικής, των έργων και δράσεων του Υπουργείου στο πλαίσιο του Ψηφιακού Μετασχηματισμού της Δημόσιας Διοίκησης της Χώρας. Το μετοχικό κεφάλαιο αναλαμβάνεται εξ ολοκλήρου από το Ελληνικό Δημόσιο, το οποίο για την άσκηση των μετοχικών του δικαιωμάτων

εκπροσωπεί ο Υπουργός που κατά τον νόμο εποπτεύει την εταιρεία. Οι μετοχές της εταιρείας είναι ονομαστικές και αμεταβίβαστες (βλ. άρθρο πρώτο του Κωδικοποιημένου Καταστατικού της). Επομένως, αποτελεί αναθέτουσα αρχή σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 2 του ν. 4412/2016.

Δεδομένου δε ότι το υπό εξέταση αίτημα αφορά στη σύναψη δημόσιας σύμβασης παροχής υπηρεσιών τεχνολογίας των πληροφοριών, με CPV: 72.22.23.00-0, που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2014/24/ΕΕ τόσο από πλευράς αντικειμένου, όσο και εκτιμώμενης αξίας, συντρέχει η αρμοδιότητα της Αρχής για την παροχή σύμφωνης γνώμης, κατ' άρθρο 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γδ' του ν. 4412/2016, όπως ισχύει.

4. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση έχει εξαιρετικό χαρακτήρα και επιτρέπεται να εφαρμόζεται μόνο στις περιπτώσεις που διαγράφονται περιοριστικά στα άρθρα 26 και 32 του ν. 4412/2016 (σχ. ΔΕΕ, απόφαση της 8ης Απριλίου 2008, C 337/05, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2008, I-2173, σκέψη 56). Οι ανωτέρω διατάξεις στο μέτρο που εισάγουν εξαιρέσεις, οι οποίες συνιστούν παρέκκλιση από τη βασική ρύθμιση, δηλαδή από τους κανόνες που αποσκοπούν στη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των αναγνωριζόμενων από τη Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Σ.Λ.Ε.Ε.) δικαιωμάτων στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, πρέπει να αποτελούν αντικείμενο συσταλτικής ερμηνείας (βλ. μεταξύ άλλων ΔΕΕ, αποφάσεις της 28ης Μαρτίου 1996, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 1996, σ. I-1949, σκέψη 13 και της 13ης Ιανουαρίου 2005, C-84/03, Επιτροπή κατά Ισπανίας, Συλλ. 2005, I-13947, σκέψη 48).

5. Η αναθέτουσα αρχή επικαλείται ως νομική βάση θεμελίωσης του αιτήματός της, τις διατάξεις του άρθρου 32 παρ. 2 περ. α' του ν. 4412/2016, προϋπόθεση εφαρμογής της οποίας είναι η μη υποβολή προσφοράς ή η υποβολή «ακατάλληλης» προσφοράς. Σύμφωνα δε με την εν λόγω διάταξη *«Μη κατάλληλη θεωρείται μία προσφορά όταν είναι άσχετη με τη σύμβαση και αδυνατεί προδήλως, χωρίς να τροποποιηθεί ουσιαστικά, να ανταποκριθεί στις ανάγκες και τις απαιτήσεις της αναθέτουσας αρχής, όπως προσδιορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης»*.

Εν προκειμένω, αμφότερες οι προσφορές απορρίφθηκαν λόγω μη πλήρωσης των προϋποθέσεων των εγγράφων της σύμβασης και ειδικότερα, η μεν προσφορά της «OTS – Uni Systems» διότι ένα από τα οκτώ (8) υποσυστήματα που προέβλεπε η διακήρυξη δεν ήταν «ανοικτού κώδικα», η δε προσφορά της «ΕΓΚΡΙΤΟΣ GROUP – ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ Α.Ε.». λόγω παράλειψης κρίσιμων στοιχείων στον Πίνακα Οικονομικής Προσφοράς χωρίς τιμές που υποβλήθηκαν με την τεχνική προσφορά της.

Ωστόσο, με βάση το προπαρατεθέν ιστορικό, οι υποβληθείσες προσφορές δεν δύναται να χαρακτηριστούν ως «μη κατάλληλες», καθόσον ο χαρακτηρισμός αυτός προσήκει σε προσφορές, οι οποίες καταδεικνύουν ότι η αγορά δεν ανταποκρίθηκε στην προς ανάθεση σύμβαση, είτε καταθέτοντας άσχετες με τη σύμβαση προσφορές -που εξομοιώνονται με μη υποβληθείσες-, είτε μη καταθέτοντας προσφορά/ές.

6. Ενόψει αυτών, στην προκειμένη περίπτωση δεν έλκεται σε εφαρμογή η επικαλούμενη διάταξη του άρθρου 32 παρ. 2 περ. α' του ν. 4412/2016. Περαιτέρω, δοθέντος ότι η Αρχή έχει το δικαίωμα υπαγωγής του υποβληθέντος αιτήματος στην ορθή νομική βάση, είναι ερευνητέο εάν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της συναφούς διάταξης του άρθρου 26 παρ. 2 περ. β' του ίδιου ως άνω νόμου.

7. Η ανωτέρω διάταξη δύναται να εφαρμοστεί υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις: α) να έχει προηγηθεί ανοικτή ή κλειστή διαδικασία και β) να έχουν υποβληθεί μη κανονικές ή απαράδεκτες προσφορές.

Σχετικά με την ως άνω υπό στοιχείο α) προϋπόθεση, επισημαίνεται ότι η προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης συνέχεται άμεσα με τον προηγθέντα αυτής διαγωνισμό, με συνέπεια η μη νομιμότητα της υποκείμενης διαγωνιστικής διαδικασίας να καθιστά παρακολουθηματικά παράνομη στο σύνολό της και τη συγκεκριμένη διαδικασία (Ελ.Συν. VI Τμ. 29/2012, 408/2012, 600/2012, 935/2013).

Στην περίπτωση αυτή οι αναθέτουσες αρχές δεν απαιτείται να δημοσιεύουν προκήρυξη σύμβασης, εφόσον στη διαδικασία περιλαμβάνουν όλους τους προσφέροντες, οι οποίοι πληρούν τα κριτήρια των άρθρων 73 έως 83 του ν. 4412/2016 και κατά την προηγθείσα διαγωνιστική διαδικασία υπέβαλαν προσφορές σύμφωνες προς τις τυπικές απαιτήσεις της υπό ανάθεση σύμβασης, και μόνον αυτούς.

8. Εν προκειμένω, από την εξέταση των στοιχείων του φακέλου, σχετικά με τη συνδρομή των προϋποθέσεων της οικείας διάταξης, προκύπτουν τα εξής:

8.1. Ως προς την προηγούμενη νομίμως διεξαχθείσα διαδικασία.

Η Κοινωνία της Πληροφορίας προκήρυξε ηλεκτρονικό, ανοικτό άνω των ορίων διαγωνισμό για την ανάθεση της σύμβασης: «Υπηρεσίες Επέκτασης αρχιτεκτονικής κόμβου υπηρεσιών govHUB και υλοποίηση ψηφιακών υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης» με Κωδικό ΟΠΣ: 5093606 του ΕΠ «Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα» - ΕΣΠΑ 2014– 2020.

Με την προεκτεθείσα βεβαίωση του Διευθύνοντος Συμβούλου της αναθέτουσας, βεβαιώνεται ότι δεν εκκρεμούν ένδικα βοηθήματα κατά των πράξεων του διεξαχθέντος διαγωνισμού (βλ. Ιστορικό υπό 1.7).

Περαιτέρω, ως προς την τήρηση των όρων δημοσιότητας και τη διενέργεια της διαδικασίας του διαγωνισμού δεν διαπιστώθηκαν νομικές πλημμέλειες, οι οποίες βασίμως θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι συνέχονται με το άγονο αποτέλεσμα αυτού.

Ειδικότερα, αναφορικά με την κατάρτιση των όρων της διακήρυξης, επισημαίνεται ότι:

ι) Ως κριτήριο τεχνικής ικανότητας, απαιτείται οι οικονομικοί φορείς να διαθέτουν την εμπειρία που ορίζεται στο άρθρο 2.2.6.1. της οικείας διακήρυξης, προερχόμενη από έργα που έχουν επιτυχώς ολοκληρώσει για Φορείς του Δημόσιου ή του ευρύτερου Δημόσιου Τομέα.

Καταρχάς, παγίως τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής διαμορφώνονται με γνώμονα τις αρχές της αναλογικότητας και της χρηστής δημοσιονομικής διοίκησης στα πλαίσια του ελεύθερου και αποτελεσματικού ανταγωνισμού (άρθρο 18 του ν. 4412/2016) και κρίνονται με βάση τη συγκεκριμένη υπό ανάθεση σύμβαση και όχι in abstracto. Κατά την επιλογή δε, στο πλαίσιο κατάρτισης της διακήρυξης, των τεχνικών και επαγγελματικών ικανοτήτων, η αναθέτουσα αρχή οφείλει να θεσπίζει κριτήρια επιλογής που της επιτρέπουν να καθορίσει κατά πόσον ένας προσφέρων έχει την απαιτούμενη ικανότητα για τη συγκεκριμένη σύμβαση παρά τις γενικές ικανότητες των προσφερόντων (βλ. ειδικά την παρ. 4.1 του «Ευρωπαϊκού Κώδικα βέλτιστων πρακτικών που διευκολύνει την πρόσβαση των ΜΜΕ στις δημόσιες συμβάσεις» (σχ. ΑΕΠΠ 1610/2021).

Εντούτοις, όπως παγίως έχει κριθεί, όρος της διακήρυξης, ο οποίος χωρίς επίκληση σοβαρού λόγου δημοσίου συμφέροντος, συναρτά την παραδεκτή συμμετοχή στη διαδικασία με την απαίτηση συνδρομής του κριτηρίου της ζητούμενης εμπειρίας μόνο σε φορείς του δημόσιου τομέα, περιορίζει υπέρμετρα τον ελεύθερο ανταγωνισμό και αντίκειται στις προστατευόμενες από το Δίκαιο της Ένωσης αρχές της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας (Ελ. Συν. VII Τμ. 711/2022 σκ.20, 3372/2011, 3065/2014, 6022/2015 Τμ. Μείζ. Επταμ. Σύνθ. 850/2018, 979/2019 VI Τμ. Ελ.Συν., Δ33 ΕΑΔΗΣΥ/2023).

Εν προκειμένω, σύμφωνα με τους όρους της διακήρυξης «Η Πλατφόρμα Διαλειτουργικότητας govHUB είναι ένας εξειδικευμένος επιχειρησιακός δίαυλος υπηρεσιών και αποτελεί το κεντρικό αμφίδρομο σημείο επικοινωνίας με τους 332 Δήμους και τη Δημόσια Διοίκηση. Φιλοξενείται στο G-Cloud της ΓΓΠΣΔΔ και παρέχει σύγχρονα πλήρως δημόσια τεκμηριωμένα APIs εξασφαλίζοντας την επεκτασιμότητα και τη διαλειτουργικότητά του. Για κάθε υπηρεσία που προσφέρει το govHUB σε τρίτα συστήματα έχει αναπτυχθεί αντίστοιχα μια φιλική διαδικτυακή εφαρμογή (govAPP) για τη χρήση της υπηρεσίας από τους υπαλλήλους ΟΤΑ» ..... «Στο άμεσο μέλλον θα αναπτυχθούν και θα φιλοξενηθούν τα παρακάτω υποσυστήματα: • Πλατφόρμα Τέλους Ακαθάριστων & Παρεπιδημούντων • Έλεγχος και Έκδοση Ασφαλιστικής Ενημερότητας • Αίτηση & Λήψη Ποινικού Μητρώου • Έκδοση Βεβαίωσης Μη Οφειλής Τ.Α.Π • Σύστημα Αυτεπάγγελτης Αναζήτησης Δικαιολογητικών • Αυτόματη Εξόφληση Προμηθευτών Δημοσίου • Οικογενειακή Εναρμόνιση – Παιδικοί Σταθμοί» (βλ. άρθρο 1.3 της διακήρυξης).....«Τα οφέλη από την υλοποίηση έργου της παρούσας διακήρυξης είναι η μείωση του κόστους και η βελτιστοποίηση λειτουργίας των ΟΤΑ και των εποπτευόμενων φορέων, η οποία θα προέλθει από: • τη μείωση του διοικητικού βάρους, το οποίο προσθέτει στο άυλο κόστος των τελικών υπηρεσιών, • την μείωση του χρόνου διεκπεραίωσης των διαδικασιών και επέκταση της διαθεσιμότητας των δημόσιων υπηρεσιών • την αποσυμφόρηση των υπηρεσιών ΟΤΑ μέσω της επέκτασης των G2G υπηρεσιών» (βλ. άρθρο 9.2 της διακήρυξης σελ. 89).

Κατά τους ισχυρισμούς της αναθέτουσας, «το έργο αφορά σε ανάπτυξη πλατφόρμας διαλειτουργικότητας που θα καλύψει το σύνολο των δήμων με αμφίδρομη επικοινωνία για ηλεκτρονικές συναλλαγές των 332 Δήμους με την υπόλοιπη Δημόσια Διοίκηση. Η πλατφόρμα θα πρέπει να υλοποιηθεί βάσει των αρχών σχεδιασμού του εθνικού πλαισίου διαλειτουργικότητας και των γενικών αρχών που περιγράφονται στην παρ. 10.1 του Παραρτήματος Ι της διακήρυξης. Επισημαίνεται ότι το εθνικό πλαίσιο διαλειτουργικότητας αφορά στις αρχές σχεδιασμού παροχής των ηλεκτρονικών συναλλαγών των ψηφιακών υπηρεσιών του δημοσίου είτε μεταξύ φορέων του δημοσίου είτε προς πολίτες και επιχειρήσεις. Ως εκ τούτου για το συγκεκριμένο έργο η εμπειρία σε έργα του δημοσίου ή του ευρύτερου δημοσίου είναι κρίσιμη για την υλοποίηση του έργου και συνδέεται άμεσα με το αντικείμενο του έργου».

Από τα παραπάνω συνάγεται ότι ο οικείος όρος τέθηκε με κριτήρια αναλογικότητας, υπό την έννοια ότι εν προκειμένω παρίσταται αναγκαίος για την ορθή υλοποίηση του έργου. Εξάλλου, στον συγκεκριμένο διαγωνισμό αναπτύχθηκε ανταγωνισμός, καθώς υπέβαλαν προσφορά δύο εταιρείες, η δε νομιμότητα του εν λόγω όρου δεν αμφισβητήθηκε, ούτε ο αποκλεισμός των οικονομικών φορέων συνδέεται με τον όρο αυτό (σχ. απόφαση 2064/2021 Ελ.Συν. ΤΜΗΜΑ VII). Προς διασφάλιση δε της ανάπτυξης ικανού ανταγωνισμού η αναθέτουσα, σύμφωνα με το Προσάρτημα Α', Παράρτημα 12, Μέρος II του ν. 4412/2016, όρισε ότι οι υποψήφιοι οικονομικοί φορείς δύνανται να έχουν υλοποιήσει επιτυχώς αντίστοιχα έργα «κατά τα τελευταία πέντε (5) έτη (2016,2017,2018,2019,2020) συν το τρέχον», γνωρίζοντας ότι οι απαιτήσεις του έργου απευθύνονται σε εξειδικευμένο κύκλο οικονομικών φορέων, γεγονός που δεν αμφισβητήθηκε. Επίσης, από την εκκίνηση της διαγωνιστικής διαδικασίας, στις 23.07.2021, έως την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών (09.09.2021), παρήλθε σχεδόν διπλάσιος χρόνος από τον ελάχιστο προβλεπόμενο, ενδεχομένως λόγω της πολυπλοκότητας της σκοπούμενης σύμβασης και του συνακόλουθου αναγκαίου χρόνου για την προετοιμασία των προσφορών (βλ. άρθρο 60 παρ. 1 του ν. 4412/2016).

ii) Στο κριτήριο της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας, οι οικονομικοί φορείς απαιτείται να έχουν «γενικό μέσο ετήσιο κύκλο εργασιών για τις τρεις τελευταίες οικονομικές χρήσεις ή, τις οικονομικές χρήσεις κατά τις οποίες ο οικονομικός φορέας δραστηριοποιείται, αν είναι λιγότερες από τρεις (2017-2018-2019) συνολικά μεγαλύτερο από το 100% του προϋπολογισμού του υπό ανάθεση Έργου...».

Δεδομένου ότι ο επίμαχος διαγωνισμός εκκίνησε στις 23.07.2021, η αναθέτουσα αρχή παρέλειψε το εγγύτερο προς τον χρόνο διενέργειας του διαγωνισμού, έτος 2020.

Η σχετική πλημμέλεια δεν κρίνεται εν προκειμένω ουσιώδης, καθόσον δεν προκύπτει ότι συνεπεία αυτής παραβιάστηκε βασική αρχή της διαγωνιστικής διαδικασίας. Τούτο, διότι στον συγκεκριμένο δημόσιο διεθνή διαγωνισμό δόθηκε επαρκής δημοσιότητα, αναπτύχθηκε ανταγωνισμός, δεν ασκήθηκε προσφυγή κατά της νομιμότητας του οικείου όρου και ουδείς αποκλείστηκε για τον ανωτέρω λόγο (Ελ. Συν. Μείζ. Ολομ. 1716/2022).

Επομένως, στο σύνολό τους οι εξετασθέντες όροι δεν τελούν σε δυναναλογία με τον επιδιωκόμενο στόχο.

8.2 Ως προς την υποβολή μη κανονικών ή απαράδεκτων προσφορών

Σύμφωνα με το «Ιστορικό» (παράγραφοι 1.4-1.5), αμφότερες οι προσφορές απορρίφθηκαν λόγω μη πλήρωσης των προϋποθέσεων των εγγράφων της σύμβασης. Συγκεκριμένα, η μεν προσφορά της «OTS – Uni Systems» απορρίφθηκε βάσει του όρου 2.4.6 παρ. 8 περ. β της διακήρυξης, «λόγω αποκλίσεων από τους όρους και τις τεχνικές προδιαγραφές της σύμβασης», διότι ένα από τα οκτώ προβλεπόμενα από τη διακήρυξη υποσυστήματα δεν στηριζόταν σε «open source» τεχνολογίες, η δε προσφορά της «ΕΓΚΡΙΤΟΣ GROUP – ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ Α.Ε.», λόγω παράλειψης κρίσιμων στοιχείων στον Πίνακα Οικονομικής Προσφοράς χωρίς τιμές που υποβλήθηκαν με την τεχνική προσφορά της τελευταίας, καθόσον, κατά παράβαση των όρων της διακήρυξης, οι ελλείπουσες απαντήσεις επί των συγκεκριμένων ερωτημάτων δεν δύνανται να συναχθούν από τις απαντήσεις που έδωσε η αιτούσα σε άλλα ερωτήματα ή από τις παραπομπές σε άλλα κεφάλαια. Άλλωστε, σύμφωνα με τους όρους της διακήρυξης, «Σε περίπτωση που δεν έχει απαντηθεί οποιοσδήποτε όρος των πινάκων, τότε η απάντηση θεωρείται αρνητική».

Η εξέταση των λοιπών λόγων της προσφυγής, μεταξύ των οποίων ότι το προσφερόμενο από την εταιρεία «ΕΓΚΡΙΤΟΣ GROUP – ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ Α.Ε.», λογισμικό ... και ... δεν είναι δωρεάν αλλά διέπεται από περιορισμούς, κρίθηκαν αλυσιτελείς (βλ. σκ. 31 και 33 της 296/2022 απόφασης ΑΕΠΠ και σκ.13 της Α545/2022 απόφασης του Δ.Εφ.Πειρ., με την οποία επιβεβαιώθηκε η κρίση της Αρχής ως προς την απόρριψη της προσφοράς της ως άνω εταιρείας λόγω παράβασης των όρων της διακήρυξης και ως προς το αλυσιτελές της εξέτασης των λοιπών λόγων της προσφυγής).

Επομένως, οι υποβληθείσες προσφορές, οι οποίες απορρίφθηκαν ως μη πληρούσες τους όρους της διακήρυξης, εντάσσονται εννοιολογικά στις «μη κανονικές προσφορές».

9. Ενόψει των προεκτεθέντων, συντρέχουν εν προκειμένω οι προϋποθέσεις εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 26 παρ. 2 περ. β' του ν. 4412/2016 για την ανάθεση της σκοπούμενης σύμβασης σε συνέχεια άγονου διαγωνισμού άνω των ορίων, στα πλαίσια του οποίου υποβλήθηκαν μη αποδεκτές προσφορές.

10. Κρίνεται δε σκόπιμο να επισημανθεί ότι, κατά τη διενέργεια της σκοπούμενης διαδικασίας διαπραγμάτευσης, “όλες οι προσφορές καθ’ όλη τη διάρκεια της διαδικασίας πρέπει να υποβάλλονται γραπτώς” και “για τη διασφάλιση της διαφάνειας και της ιχνηλασιμότητας της διαδικασίας, όλες οι φάσεις πρέπει να τεκμηριώνονται δεόντως.” (πρβλ. Γνώμες Δ33/2020, Δ34/2021, Δ55/2021, κ.α.).

IV. Συμπέρασμα

Κατόπιν των ανωτέρω, η Επιτροπή:

Αποφασίζει ομόφωνα την παροχή σύμφωνης γνώμης περί προσφυγής της «Κοινωνίας της Πληροφορίας Α.Ε» σε διαδικασία με διαπραγμάτευση για την ανάθεση σύμβασης, με αντικείμενο «*Υπηρεσίες Επέκτασης αρχιτεκτονικής κόμβου υπηρεσιών govHUB και υλοποίηση ψηφιακών υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης*», με Κωδικό ΟΠΣ: 5093606 του ΕΠ «Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα» - ΕΣΠΑ 2014 – 2020, συνολικής εκτιμώμενης αξίας εννιάκοσίων τριών χιλιάδων εννιάκοσίων ευρώ (903.900,00 €), μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α., σε συνέχεια προηγηθέντος άγονου ηλεκτρονικού διαγωνισμού άνω των ορίων, λόγω συνδρομής των οικείων προϋποθέσεων.

Αθήνα, 28 Ιουνίου 2023

Η Πρόεδρος

Ανδρονίκη Θεοδοκάτου